

Преглед на международната среда към м. юли 2023 г.

През м. юни 2023 г. курсът на акциите на повечето световни пазари се повиши, поради понижаването на глобалната инфлация и приетия от Конгреса на САЩ нов таван на дълга. Задълбочава се кризата в сектора на недвижимите имоти в Швеция, след като на акциите на втора компания бе присъден рейтинг „junk“. Годишният темп на инфлация в Турция през м. юни 2023 г. се понижи до 38.2%.

Евროзона

Ръстът на брутният вътрешен продукт (БВП) се забави до 1.3% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 1.8% през четвърто тримесечие на 2022 г.

Годишната инфлация в еврозоната се понижи до 5.5% през м. юни спрямо 6.1% през м. май 2023 г., с основни компоненти индексът на храната, алкохола и тютюна, следван от този на услугите и др.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) остана без промяна на 6.5% през м. май 2023 г. спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 11.01 млн. души, което е с 227 хил. души по-малко спрямо м. май 2022 г.

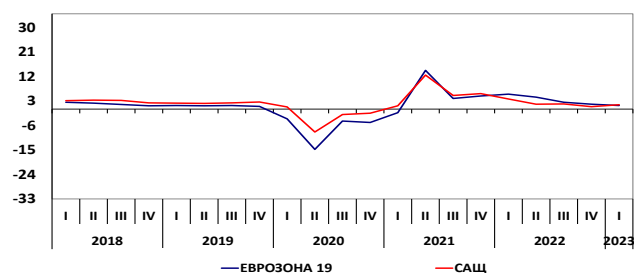
САЩ

Ръстът на БВП се ускори до 1.6% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 0.9% през четвърто тримесечие на 2022 г. Увеличиха се потребителските разходи, разходите на федералното и щатското правителство. Понижиха се жилищните инвестиции и частните инвестиции в запаси.

Индексът на потребителските цени спадна до 3% през м. юни 2023 г. спрямо 4% през м. май, с водещи индексите на наемите, застраховките на автомобилите и др.

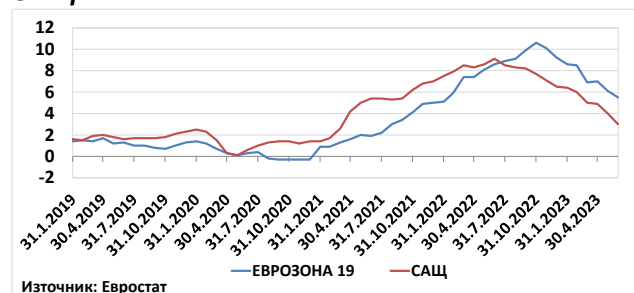
Равнището на безработицата се понижи минимално до 3.6% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец. Броят на безработните бе 6 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

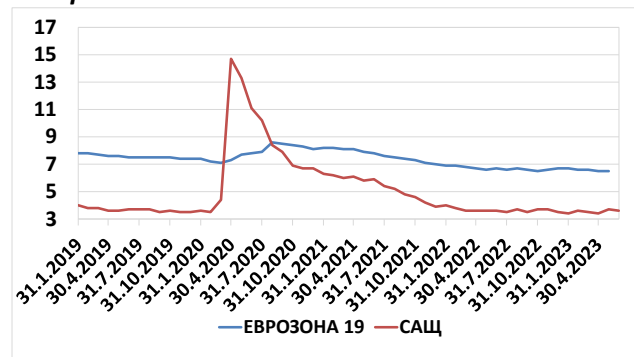
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

Източник: Евростат

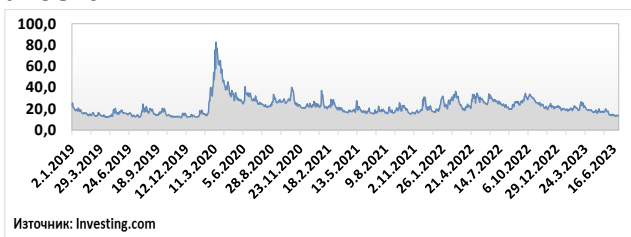
Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

През м. юни 2023 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще,

намаля с -13.2%, до 13.6 пункта спрямо предходния месец. От началото на годината индексът се понижи с -40.7%.

Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

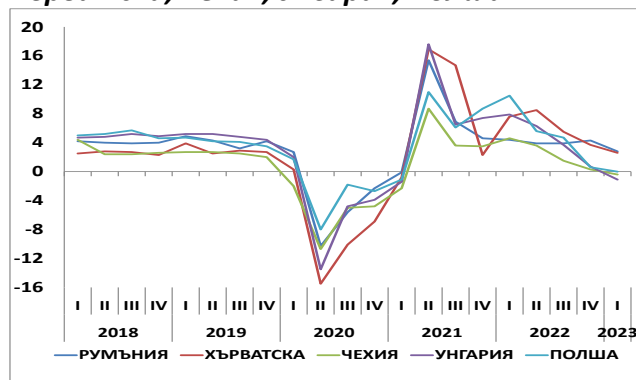

Източник: investing.com

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

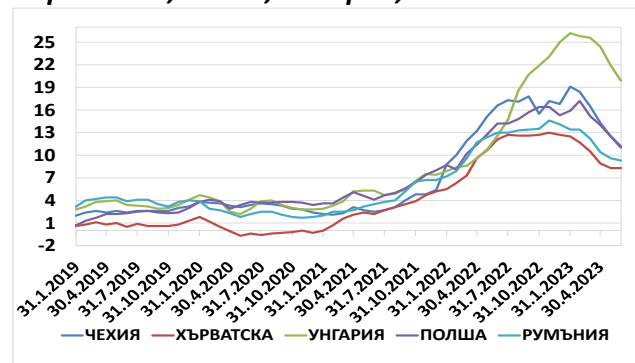
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

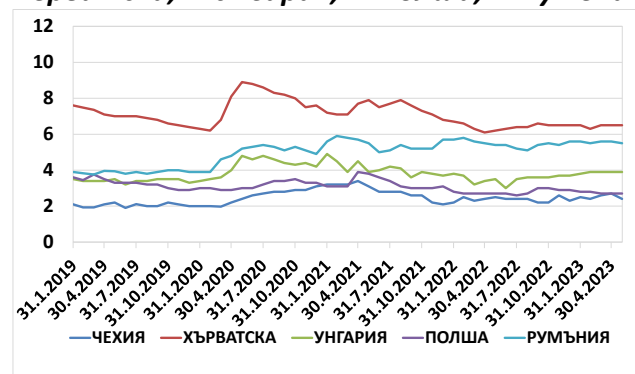

Ръстът на БВП на Румъния се забави до 2.8% през първото тримесечие на 2023 г. спрямо 4.3% през четвъртото тримесечие на 2022 г. БВП на Хърватия намаля до 2.6% през първото тримесечие на 2023 г. спрямо 3.7% през предходното. БВП на Чехия спадна до -0.4% през първото тримесечие на 2023 г. спрямо 0.3% през четвъртото тримесечие на 2022 г. Ръстът на БВП на Унгария намаля до -1.1% спрямо 0.7% за същия период. БВП на Полша спадна до 0% през първото тримесечие на 2023 г. спрямо 0.6% през предходното. Причината е забавянето на глобалната икономическа активност.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията спадна до 11.2% през м. юни 2023 г. спрямо 12.5% през м. май. Сезонно коригираната безработица се понижи леко през м. май до 2.4% спрямо предходния месец.

Очаква се икономиката да се забави. Ръстът на износа на стоки отслабна, докато вносът се сви. Производственият индекс PMI показва значително свиване на активността. През м. юни правителството одобри предварително фискалния дефицит за бюджета за 2024 г., който трябва да бъде публикуван през м. август. Очаква се дефицитът да възлезе на 235-270 млрд. чешки крони (9.4-11.2 млрд. евро), което е 1.8% от БВП и е понижение от целевия дефицит за тази година от 295 млрд. чешки крони.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията остана стабилен, на 8.3% през м. юни 2023 г. Сезонно коригираната безработица през м. май бе без промяна, на 6.5% спрямо предходния месец.

Очаква се допълнително забавяне на икономиката. Промисленото производство се сви, а затягането на финансовите условия понижи вътрешното търсене. Продажбите на дребно отбелязаха ръст на годишна база, тъй като ограниченият пазар на труда и пакетите за енергийна подкрепа смекчиха въздействието на по-високите лихвени проценти върху личното потребление. Притокът на средства от ЕС и значителният приток на туристи също подпомагат дейността през второто тримесечие.

Унгария: Годишният темп на инфлацията спадна до 19.9% през м. юни 2023 г. спрямо 21.9% през м. май. Безработицата остана стабилна, на 3.9% през м. май.

Потребителското доверие бе песимистично, докато ръстът на инфлация се забави, но остана висок, което се отрази върху разходите на домакинствата. Правителството представи бюджета за 2024 г., който цели фискален дефицит от 2.9% от БВП и удължи с една година временния данък върху неочакваните печалби (предизвикани от внезапни събития) на банки, фармацевтични компании и доставчици на енергия, въпреки че тежестта на данъка ще бъде намалена наполовина.

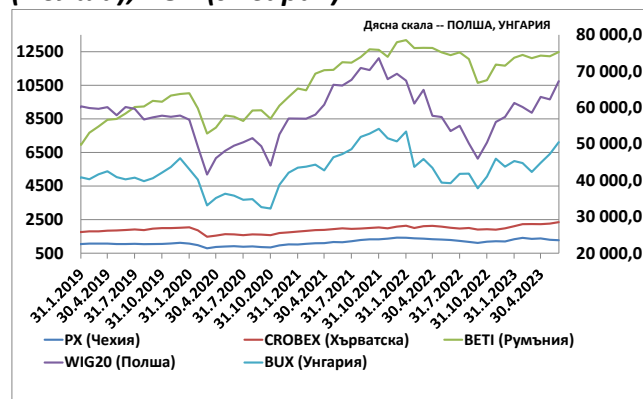
Полша: Годишният темп на инфлацията спадна до 11% през м. юни 2023 г. спрямо 12.5% през м. май. Сезонно коригираната безработица през м. май 2023 г. остана без промяна - на 2.7% спрямо предходния месец.

Индустриалното производство спадна, а доверието на бизнеса остана слабо през второто тримесечие. Правителството обяви 60% увеличение на детските надбавки през следващата година и 23% увеличение на минималната работна заплата в срок до юли 2024 г. В началото на м. юни висшият съд на ЕС отмени част от съдебната реформа на правителството, което допълнително обтегна отношенията с властите в ЕС. Спорът около съдебната реформа може да доведе до забавяне на изплащането на средствата от еврофондовете.

Румъния: Годишният темп на инфлацията спадна леко до 9.3% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица намалена минимално до 5.5% през м. май 2023 г. спрямо предходния месец.

Очаква се икономиката да нарасне. Ръстът на заплатите изпревари инфлацията, което вероятно ще се отрази положително на личното потребление. В края на м. юни правителството издаде спешен указ за таван на цените на храните, който ще ограничи маржовете на печалба във веригата за доставки на основни хранителни продукти за три месеца.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, РХ (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

През м. юни 2023 г. чешкият индекс на акции РХ се понижи с -1.7% спрямо м. май, докато полският индекс WIG20 нарасна с 8%. Хърватският индекс CROBEX се повиши с 3.8%, а унгарският индекс BUX с 6.9%. Румънският индекс BETI се увеличи с 2.1% за същия период.

Други държави

Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на съществени експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

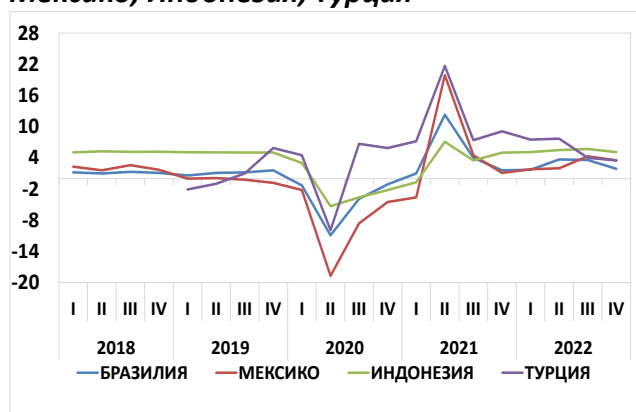
Турция: Годишният темп на инфлацията спадна до 38.2% през м. юни 2023 г. спрямо 39.6% през м. май. Сезонно коригираната

безработица намаля до 9.5% през м. май 2023 г. спрямо 10.2% през м. април.

Очаква се икономиката да се забави. Ръстът на продажбите на дребно намаля. Промисленото производство се сви, но производственият индекс PMI остана положителен. След преизбирането си, президентът Ердоган направи няколко благоприятни за пазара назначения, предизвиквайки промяна към ортодоксални икономически политики. През м. юни новото ръководство на Централната банка намали намесата си на валутните пазари и облекчи банковите регулации. Това доведе до обезценяване на лирата.

В средата на м. юни Централната банка на Турция повиши основния лихвен процент с 6.5 пр.п. до 15%.

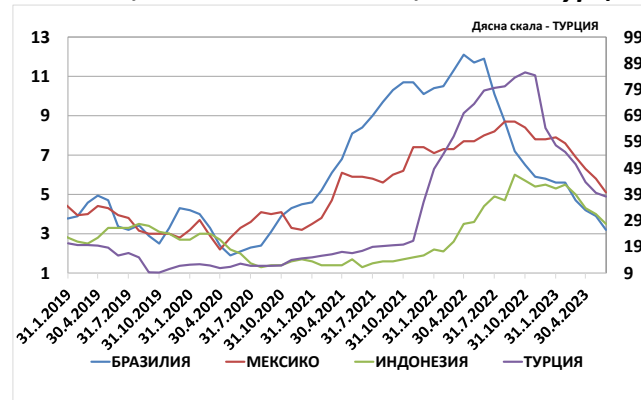
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

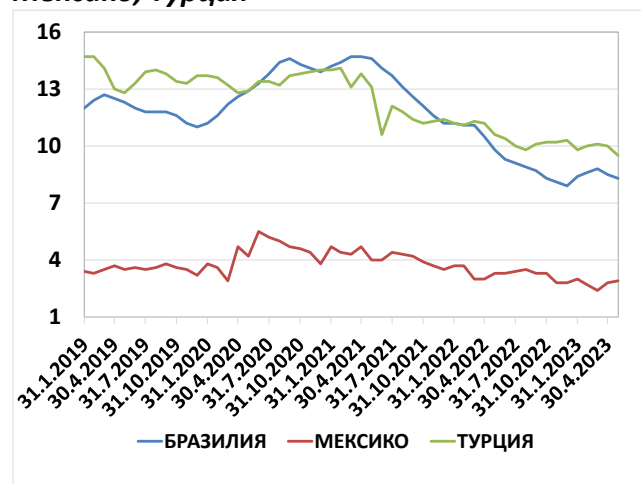
Ръстът на БВП на Бразилия се увеличи до 4% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 1.9% през четвърто тримесечие на 2022 г. БВП на Мексико нарасна минимално до 3.7% за същия период. Ръстът на БВП на Индонезия се повиши до 5.5% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 5.1% през предходното. БВП на Турция нарасна до 4% през първо тримесечие на 2023 г. спрямо 3.5% през четвърто тримесечие на 2022 г.

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Бразилия: Годишният темп на инфлацията намаля до 3.2% през м. юни 2023 г. спрямо 3.9% през м. май. Сезонно коригираната безработица намаля слабо до 8.3% през м. май 2023 г. спрямо предходния месец.

Очаква се икономическата активност да остане стабилна, въпреки че приносят на селскостопанския сектор е понижен, а ефектите от високите лихвени проценти вече се отразяват на реалната икономика. Сенатът одобри ревизираната фискална рамка, насочена към балансиране на фискалната предпазливост с гъвкавост за увеличаване на социалните разходи.

Мексико: Годишният темп на инфлацията се понижи до 5.1% през м. юни 2023 г. спрямо

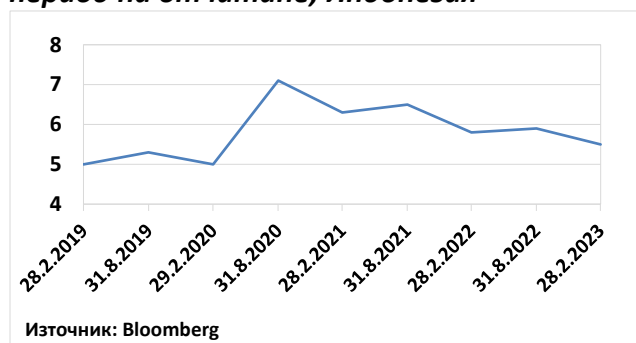
5.8% през м. май. Сезонно коригираната безработица се повиши минимално до 2.9% през м. май 2023 г. спрямо предходния месец.

Очаква се икономиката да остане устойчива. Ускори се ръстът на паричните преводи, което заедно с намаляващата инфлация, ниската безработица и ръста на заплатите се отразява положително върху личното потребление. Автомобилният сектор се възползва от повишената наличност на полупроводници и нормализирането на глобалните вериги за доставки, като производството на превозни средства и износьт се увеличи.

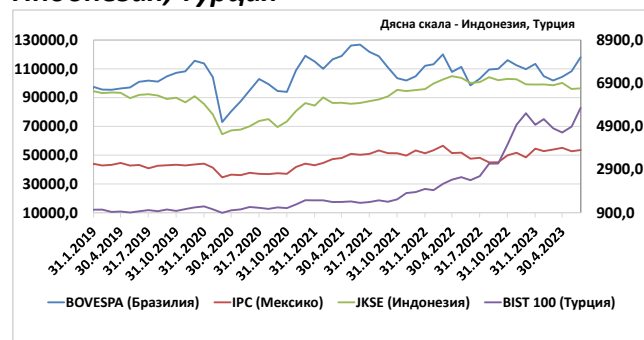
Индонезия: Годишният темп на инфлацията се понижи до 3.5% през м. юни 2023 г. спрямо 4% през м. май. Сезонно коригираната безработица намалю до 5.5% през м. февруари 2023 г. спрямо 5.9% през м. август 2022 г.

Очаква се икономиката да се забави. Ръстът на продажбите на дребно се увеличи, както и потребителските настроения. Това, съчетано с падащата инфлация, би трябвало да подкрепи частното потребление. Производственият индекс PMI остана стабилен, а притокът на туристи нарасна. Износьт на стоки обаче се сви. В края на м. юни Световната банка одобри проект на стойност 1.1 млрд. щ. долара за увеличаване на достъпа до по-чиста електроенергия чрез свързване на около 2 млн. души към мрежата и стимулиране на инвестициите в слънчева енергия.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. юни 2023 г. бразилският индекс за акции Bovespa се повиши с 9% спрямо м. май, а мексиканският индекс IPS с 1.5%. Индонезийският индекс JKSE нарасна с 0.4%. Турският BIST100 се увеличи със 17.9% за същия период, като вероятната причина са смекчените държавни регулации във валутния пазар и банковата система.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. юни 2023 г. курсът на акциите на повечето европейски пазари се повиши. Ревизираните данни за БВП се отразиха негативно на акциите, въпреки забавянето на инфлацията.

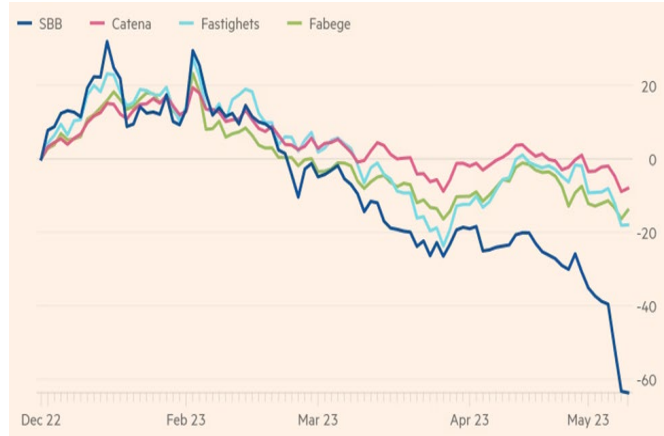
В средата на м. юни ЕЦБ повиши основния лихвен процент с 0.25 пр.п. до 4%.

В средата на м. юни банката на Англия повиши основния лихвен процент с 0.5 пр.п. до 5%.

Криза в сектора на недвижимите имоти в Швеция

В продължение на десетилетие глобалните компании за търговски недвижими имоти се възползваха от нарастващите стойности на имотите и ниските лихвени проценти, за да работят със заеман капитал. Много от тях обаче ще трябва да рефинансират своите заеми точно когато лихвените проценти достигнат най-високите си нива отпреди финансовата криза през 2008 г.

Доходност на шведски компании в сектора на недвижими имоти, 2023 г.

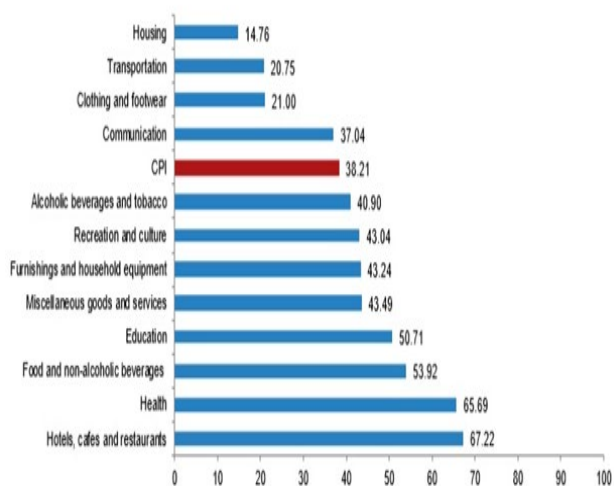
Легенда: SBB, Catena, Fastighets, Fabege
Източник: FT

Втора голяма фирма в сектора на недвижимите имоти в Швеция бе с понижена оценка на акциите до ниво „junk“, като: „Намалението отразява бързото повишаване на лихвените проценти, съчетано с последващите предизвикателства на капиталовите пазари“. Доходността на акциите на SBB спадат с -60% от началото на годината до м. май 2023 г.

Турция

Високата инфлация повдига въпроси за бъдещето на икономиката в страната с над 86 млн. души население.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. юни 2023 г., изменение спрямо предходната година, %

Източник: Turkish statistical institute

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

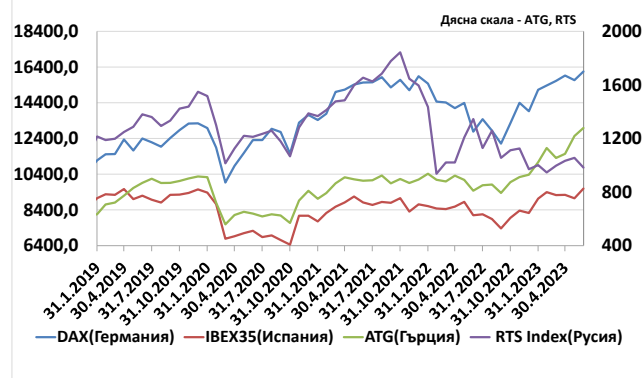
Инфлацията в Турция забави ръста си до 38.2% през м. юни 2023 г. спрямо 39.6% през м. май. Цените на храната и неалкохолните напитки нараснаха с 53.9% през м. юни 2023 г. спрямо същия месец през 2022 г. Увеличението при транспорта е 20.8% за същия период.

Финансови пазари

През м. юни 2023 г., германският индекс DAX30 нарасна с 3.1% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 се увеличи с 6%, докато гръцкият ATG се повиши с 4.9% за същия период.

През м. юни, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) се понижи с -6.9% спрямо предходния месец.

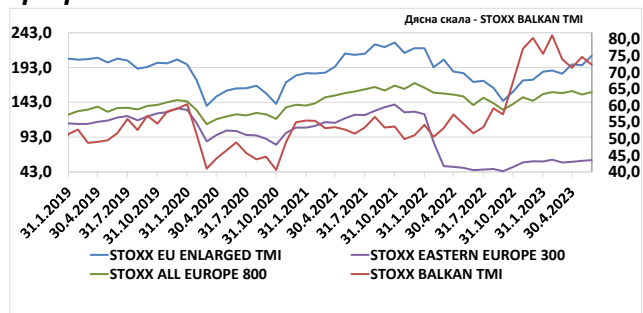
Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. юни 2023 г., индексите на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, бяха с разнопосочна динамика. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), нарасна до 209.8 б.т., което е повишение от 6.9% спрямо м. май. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, се понижи с -3.2% за същия период до 72.3 б.т. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се увеличи до 60 б.т., при ръст от 1.8% спрямо м. май 2023 г. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-

големите компании в Източна и Западна Европа, се увеличи с 2.2% за същия период и достигна до 157.6 б.т.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

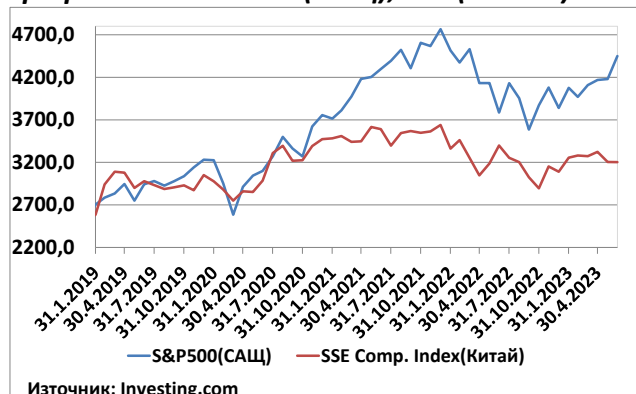
Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. юни 2023 г., курсът на акциите на щатските пазари се повиши. Позитивно се отрази приемането от Конгреса на новия таван на дълга. Най-силно се представиха акциите в секторите на потребителските стоки, индустриалните стоки и материалите. Темпът на инфлацията в САЩ се понижи до най-ниското си ниво за последните две години, като това се дължи на спада в цените на енергията и по-малкото увеличение на цените на храните.

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се повиши с 6.5% през м. юни 2023 г. спрямо предходния месец, докато китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) спадна с -0.1% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Борсово търгувани фондове

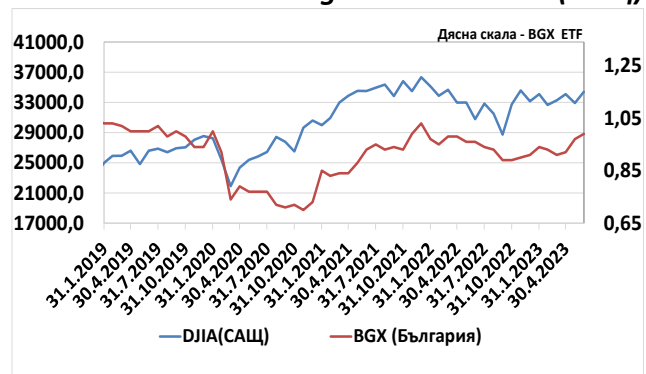
През м. юни 2023 г., курсът на акциите на повечето азиатските пазари се повиши. Китайският пазар на акции се понижи леко през м. юни, поради негативни икономически данни относно индустриалното производство и състоянието на китайска икономика след периода на „нулевия Covid“.

В средата на м. юни Народната банка на Китай понижи основния лихвен процент с 0.1 пр.п. до 3.55%.

В края на м. юни 2023 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) нарасна с 4.5% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) се повиши с 2.1% до 0.99 лв. за същия период.

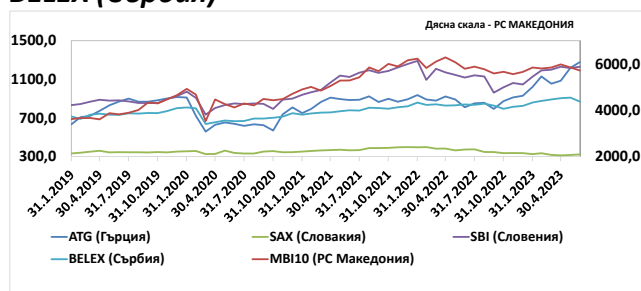
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. юни 2023 г., Expat Greece ASE UCITS ETF се увеличи с 4.9% спрямо м. май. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF намалю с -2.3% за същия период. През м. юни 2023 г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF се повиши с 1.9% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF нарасна с 1.2% за същия период. През м. юни 2023 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF спадна с -4.5% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

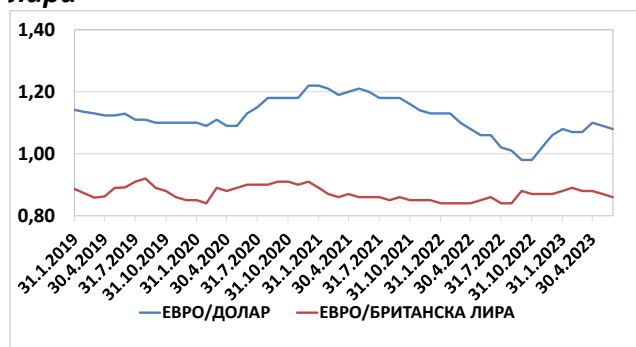
Деривати - базови активи

Валутни

През м. юни 2023 г., европейската валута се повиши минимално спрямо щатския долар вследствие увеличаването на лихвите от страна на ЕЦБ. В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.069-1.098 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.08 щ. долара за евро.

За същия период, британската лира също поскъпна слабо спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.853-0.863, при средномесечна цена от 0.86 паунда за евро.

Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

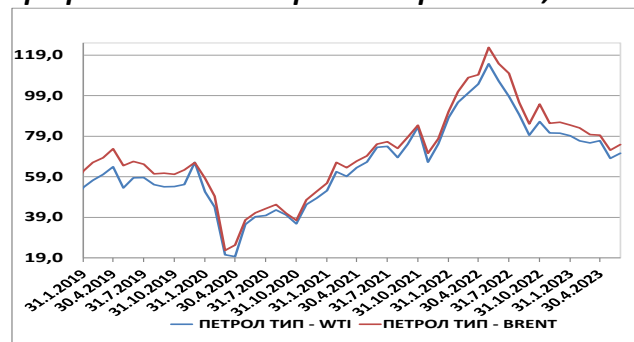
Суровини

През м. юни 2023 г., фючърсите на петрола се повишиха. Основно влияние оказва намаляването на световните запаси след съкращаването на добива, направено от ОПЕК+ през м. май. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) нараснаха до 70.6 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 74.9 щ. долара за

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI се увеличиха с 3.7%, а фючърсите на Brent с 3.9%.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

През м. юни 2023 г., фючърсната цена на златото се понижи, като затвори на 1929.4 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото намалю с -2.7%, вероятно вследствие на опасения за възобновяване на регионалните банкови проблеми в САЩ, свързани с поглъщането на изпадналата в затруднение First Republic Bank от JP Morgan.

Фючърсната цена на платината намалю до 913.2 щ. долара за унция, при спад от -8.6% за същия период.

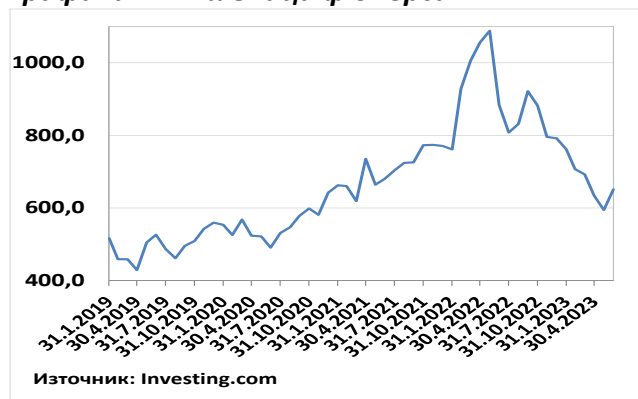
Спот цената на златото се понижи, като в края на м. юни 2023 г. затвори на ниво от 1919.6 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото намалю с -2.2%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. юни 2023 г., фючърсната цена на пшеницата нарасна, като затвори с увеличение от 9.5%, на 651 щ. долара за тон, вероятно поради опасения за продължаването на зърнената сделка с Русия, за износ на житни продукти от Украйна.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Показаният кредитен рейтинг е с цел представяне на независимо мнение по отношение кредитния риск на даден емитент на дълг и оценка на желанието и способността му да обслужва изцяло и навреме своите изискуеми плащания по дълга.

Промяна кредитен рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг „Moody’s“ за същата.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Полша	A2 Stable	Без промяна
Хърватска	Baa2 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови трансакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

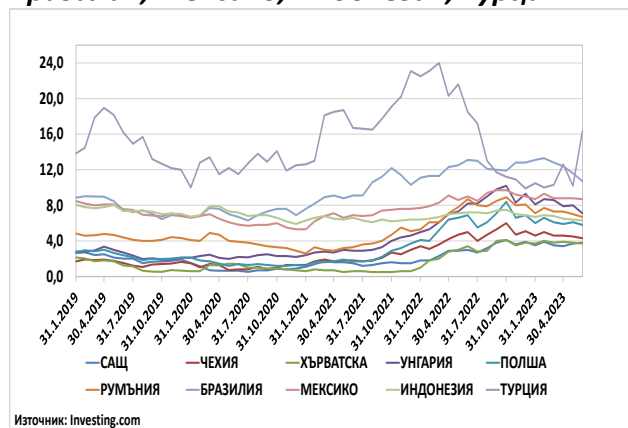
СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. юни 2023 г., лихвата по ДЦК на Бразилия се понижи до 10.7% от 11.6%, а на Турция нарасна до 16.3% от 10.2%. Спрямо м.

май, промяната в доходността на бразилските ДЦК е -7.8%, а на турските ДЦК е 59.8%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 25.7.2023 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

** Информацията за БВП по страни не е актуализирана, поради липса на изчерпателни данни.*

Бележка: Във връзка с намаляването на заболяемостта и смъртността от Covid-19, големите световни информационни агенции прекратиха събирането и публикуването на данни. В резултат на това, Прегледът на международната среда вече не предоставя информация за разпространението на вируса.